

Wyrok z dnia 28 marca 2006 r.

I UK 198/05

Prawo do renty socjalnej nabyte przed dniem 1 października 2003 r. z tytułu niepełnosprawności przysługuje po tym dniu tylko przez okres, na który zostało wydane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (art. 26 i 27 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, Dz.U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.).

Przewodniczący SSN Beata Gudowska (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Katarzyna Gonera, Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 marca 2006 r. sprawy z odwołania Marzeny B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o rentę socjalną, na skutek skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 marca 2005 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w B. na wniosek z dnia 26 sierpnia 2003 r. przedłużył Marzenie B. prawo do pobierania renty socjalnej od dnia 1 października do dnia 31 grudnia 2004 r. W dniu 17 października 2003 r. zawiadomił ją, że uprawnienie do renty socjalnej ustaje od dnia 1 stycznia 2004 r. i jej wypłata zostanie wstrzymana. Decyzją z dnia 15 stycznia 2004 r. odmówił prawa do renty socjalnej po tym dniu, powołując się na orzeczenie lekarza orzecznika stwierdzające częściową niezdolność do pracy.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku wyrokiem z dnia 11 października 2004 r. uwzględnił odwołanie, uzależniając kontynuację wypłacania renty przyznanej przed dniem 1 października 2003 r. na podstawie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. Nr 135, poz. 1268 ze zm.) od ustalenia stopnia niepełnosprawności. W konsekwencji, opierając się na opinii biegłych, którzy uznali wniosk-

dawczynię za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym, częściowo niezdolną do pracy oraz zdolną do samodzielnej egzystencji, zmienił decyzję z dnia 15 stycznia 2004 r. i przyznał jej prawo do renty socjalnej na okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2004 r.

Apelacja organu ubezpieczeń społecznych, w której zarzucono naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 15 ustawy o rencie socjalnej, została uwzględniona przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku, który wyrokiem z dnia 22 marca 2005 r. zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił odwołanie. Sąd drugiej instancji wykluczył zastosowanie w sprawie przepisów obowiązujących przed dniem 1 października 2003 r. i stwierdził brak prawa do renty socjalnej wstrzymanej z dniem 1 stycznia 2004 r. na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej.

W skardze kasacyjnej opartej na podstawie naruszenia art. 4 ust. 1 oraz art. 26 i 27 ustawy o rencie socjalnej Marzena B. wniosła o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Stwierdzenie całkowitej niezdolności do pracy uznała za zbędne w sytuacji, w której jej prawo do renty socjalnej podlegało przepisom obowiązującym przed dniem 1 października 2003 r. Jako niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym wносиła o jego bezterminowe przedłużenie, tymczasem ZUS wydał decyzję w istocie pozbawiającą ją prawa do pobierania tego świadczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, która jako podstawa prawna uprawnienia do renty socjalnej zastąpiła przepisy ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (jednolity tekst: Dz.U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414 ze zm.), zmieniła charakter tego świadczenia ze świadczenia z pomocy społecznej na finansowane z budżetu państwa świadczenie rentowe dla osób niepełnosprawnych od dzieciństwa. Jednocześnie zmieniły się warunki uzyskania tego świadczenia. Rentę socjalną przyznaje się i wypłaca osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed 18. rokiem życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia, a także w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (art. 4 ust. 1 ustawy). W związku z tym z dniem 1 października 2003 r. uchylony został art. 27a ustawy o pomocy społecznej, stanowiący - w powiązaniu z art. 2a ust. 1 pkt 4 tej

ustawy - o prawie do renty socjalnej zarówno osób całkowicie niezdolnych do pracy w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak też osób, u których stwierdzono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, osobom uprawnionym do tego świadczenia na podstawie dawnych przepisów, renta socjalna przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w nowej ustawie. Prawo do renty socjalnej nabyte na dotychczasowych warunkach zostaje zachowane tylko o tyle, o ile zezwalają na to przepisy międzyczasowe - art. 26 ust. 2 oraz art. 27 ustawy o rencie socjalnej. Z mocy art. 27 ust. 1 tej ustawy przepisy dotychczasowe stosuje się tylko do spraw wszczętych przed dniem 1 października 2003 r. (wejścia w życie ustawy), z tym że w razie ustalenia po tym dniu prawa do renty socjalnej na podstawie dotychczasowych przepisów, renta jest wypłacana do dnia 1 września 2003 r., a od dnia 1 października 2003 r. ustalana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych tylko wówczas, gdy wnioskodawca spełnia nowe warunki do przyznania renty (art. 27 ust. 2 ustawy). Podstawą tego ustalenia są orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przed dniem 1 października 2003 r., które stanowią podstawę do przyznania renty socjalnej na podstawie ustawy o rencie socjalnej, jednakże tylko na okres, na który zostały wydane (art. 26 ust. 2 ustawy).

Przepisy te zostały w sprawie zastosowane ściśle. Podstawę pozytywnego rozpatrzenia złożonego przed dniem 1 października 2003 r. wniosku o przedłużenie wypłaty renty socjalnej stanowił wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku [...], stwierdzający niepełnosprawność Marzeny B. do dnia 31 grudnia 2003 r. i na jego podstawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych przedłużył wypłatę renty socjalnej do tego terminu. Po dniu 1 stycznia 2004 r. wnioskodawczyni nie spełniła warunku całkowitej niezdolności do pracy, więc nie mogła nabyć prawa do renty na podstawie ustawy obowiązującej od dnia 1 października 2003 r. Prawo do renty socjalnej nabyte przed dniem 1 października 2003 r. z tytułu niepełnosprawności przysługuje po tym dniu tylko przez okres, na który orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane.

Trafnie wprawdzie w skardze kasacyjnej podniesiony został zarzut niezastosowania przez Sąd drugiej instancji art. 26 i 27 ustawy o rencie socjalnej, które decydują o kontynuacji prawa do renty nabytego przed dniem 1 października 2003 r., to jednak, mimo że Sąd nie powołał się na te przepisy, ograniczając podstawę prawną sporu do art. 4 ust 1 tej ustawy, jego orzeczenie ostatecznie odpowiada prawu.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).

=====